

Joegoslavië

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

-Aan:
Zie verzendlijst.

Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER/BIV NL
Telefax 070 - 318 79 51

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/5087	22 oktober 1991

Onderwerp
Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 83/91)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

[Handwritten Signature]
Kolonel der Grenadiers

Bijlagen Bezoekadres
één Kalvermarkt 28
 's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/5087 , d.d. 22 oktober 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken ✓
t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
83/91

(Afgesloten 221100 OKT 1991)

Kroatië

In vergelijking met de afgelopen dagen is het in Kroatië gisteren rustig geweest. Een uitzondering op dit beeld werd slechts gemeld uit het sinds twee maanden door de JNA belegerde Vukovar (Slavonië) en uit Dubrovnik (Dalmatië). Kroatische media meldden dat ook het -tot op heden gespaarde- historische centrum van laatstgenoemde stad onder artillerievuur van de JNA is komen te liggen. Dit kan echter niet bevestigd worden.

In verband met de gevechten rond deze steden is opvallend dat er weliswaar voortdurend sprake is van wederzijdse (artillerie)beschietingen, maar dat de fronten statisch zijn. Aangenomen moet worden dat de JNA in staat is de steden te veroveren indien de legerleiding hiertoe zou besluiten. Dat hiertoe nog niet is overgegaan, houdt mogelijk verband met de vrees voor zware verliezen, alsmede voor represailles tegen JNA-militairen in kazernes en andere installaties die door Kroatische (para-)militaire organisaties worden belegerd. De terughoudendheid kan echter ook samenhangen met het feit dat de JNA-leiding nog steeds de weg naar een politieke oplossing voor de tegenstellingen in Kroatië niet volledig wil afsluiten.

In dit verband is ook van belang dat -voorzover kan worden geconstateerd- het initiatief voor de recente gevechtshandelingen in de meeste gevallen ligt bij (Servische of Kroatische) autonome strijdgroepen, dan wel bij reguliere Kroatische eenheden. Weliswaar is ook sprake van offensieve acties van de kant van de JNA, maar niet zo vaak als de Kroatische propaganda wil doen geloven. Bovendien is ook aan JNA-zijde vaak sprake van op eigen gezag optredende eenheden, soms in weerwil van bevelen van hogerhand.

Federale overheden

De afgevaardigden van Bosnië-Herzegovina en Macedonië in het federale presidium hebben verzocht om een spoedzitting van dit orgaan om de vrijdag tijdens de EG-conferentie over Joegoslavië genomen besluiten te bespreken. Daarbij hopen zij kennelijk te profiteren van het feit dat het presidium tijdens deze conferentie voor het eerst weer voltallig was sinds het "Servische blok" begin deze maand op pseudo-constitutionele wijze de bevoegdheden van het presidium en het federale parlement aan zich trok. Er was echter vrijdag geen sprake van een presidiumvergadering. De bijeenkomst vond, zoals gemeld, plaats onder druk van de EG en heeft niets aan de fundamentele tegenstellingen binnen dit hoogste bestuursorgaan veranderd. In deze omstandigheden lijkt een hervatting van de dialoog in het presidium zeer onwaarschijnlijk.

Servië

Servische politici hebben gisteren harde maatregelen aangekondigd indien het referendum omtrent autonomie voor de in de zuidelijke regio Sandzak geconcentreerde Moslim-minderheid komend weekeinde doorgaat. Dit dreigement houdt vermoedelijk verband met het feit dat in het afgelopen vrijdag door de EG gepresenteerde ontwerp voor een verdrag tussen de Joegoslavische deelstaten de

mogelijkheid van autonomie voor minderheden expliciet wordt opengelaten. Autonomie van Sandzak zou een precedent scheppen voor de grote -door Servië onderdrukte- Albanese meerderheid in de provincie Kosovo. Daarnaast kan een rol spelen dat de eventuele autonomie van Sandzak de geografische verbinding tussen Servië zelf en zijn bondgenoot Montenegro zou verbreken. De leider van de Moslims in Sandzak zal de komende dagen naar Den Haag reizen om de belangen van de Moslims in deze regio te bespreken met de EG-conferentie, die onder meer een werkgroep voor minderhedenkwesties heeft ingesteld.

Gisteren is gemeld dat een aantal organisaties in Kosovo overeenstemming heeft bereikt over de vorming van een regering die de Albanese meerderheid vertegenwoordigt. Deze ontwikkeling houdt verband met het vorige maand door hen georganiseerde, en door het Servische bestuur als onwettig veroordeelde referendum, waarbij het overgrote deel van de bevolking van Kosovo zich uitsprak voor de vorming van een onafhankelijke republiek. Naar verwachting zal de Servische regering zich sterk blijven verzetten tegen hernieuwde invloed van de Albanese meerderheid op het provinciale bestuur van Kosovo, dat een belangrijke rol heeft gespeeld in de Servische geschiedenis.

Bosnië-Herzegovina

Gisteren hebben ook de Serviërs in Bosnië-Herzegovina de vorming van een regering aangekondigd. Zoals reeds eerder gemeld, had het parlement van Bosnië-Herzegovina zich afgelopen week uitgesproken voor de onafhankelijkheid van deze republiek, waarbij alleen de Servische afgevaardigden tegenstemden. Met de genoemde aankondiging bevestigen de Serviërs dat zij deel willen blijven uitmaken van Joegoslavië en scheppen zij mogelijk tevens de basis voor de eventuele, eenzijdige aansluiting van hun gebied bij Servië. Mede gezien het feit dat het eerdere parlamentsbesluit uitgaat van de ondeelbaarheid van Bosnië-Herzegovina, zal de Servische aankondiging naar verwachting leiden tot een verdere verscherping van de etnische tegenstellingen in de republiek. Onder invloed daarvan kan ook de samenwerking tussen de regeringen van Bosnië-Herzegovina en Kroatië tegenover Servië worden geïntensiveerd.

Slovenië

Sloveense media hebben gisteren gemeld dat een deel van de nog in deze republiek aanwezige JNA-militairen met de terugtocht is begonnen. Dit bericht kan niet bevestigd worden en nadere details ontbreken. Met name is onduidelijk via welke route de terugtocht plaatsvindt en of het zware materieel in Slovenië wordt achtergelaten. Zoals bekend dreigde een conflict tussen de Sloveense autoriteiten en de JNA omdat de termijn voor terugtrekking afgelopen weekeinde verstreek. Slovenië heeft de afgelopen week sterk aangedrongen op het spoedige vertrek van de militairen met achterlating van het zware materieel. De terugtocht kon echter niet worden voortgezet omdat de transit door Kroatië onmogelijk was en Italië en Hongarije geen toestemming gaven voor transport over hun grondgebied.

Conclusie/voorzicht

De militaire situatie in Kroatië is op enkele uitzonderingen na tamelijk kalm. Tegen de achtergrond van de voortdurende politieke impasse is een heropleving van de strijd echter niet uit te sluiten. De door een aantal minderheden in en buiten Servië genomen stappen om autonomie te verwerven, dreigen de politieke situatie verder te compliceren.